

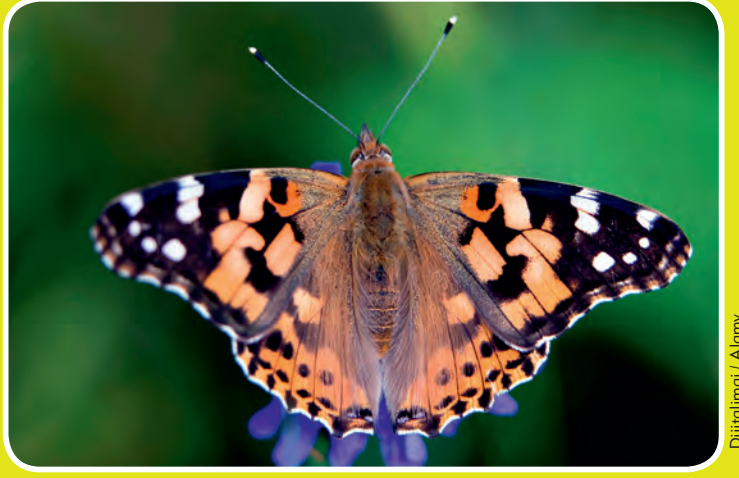

Kelebekler

Doğada en çok gördüğümüz canlılardan biri olan kelebekler, birbirinden ilginç desenli rengârenk kanatları sayesinde diğer böceklerden kolaylıkla ayırt edebilir. Dünyada yaklaşık 20.000 kelebek türü bulunduğu tahmin ediliyor. Ülkemizdeyse 400 kadar tür yaşıyor. Benekli bakır, çokgözlü mavi, kırlangıçkuyruk ve büyük beyaz melek ülkemizde yaşayan kelebek türlerinden yalnızca birkaçı...

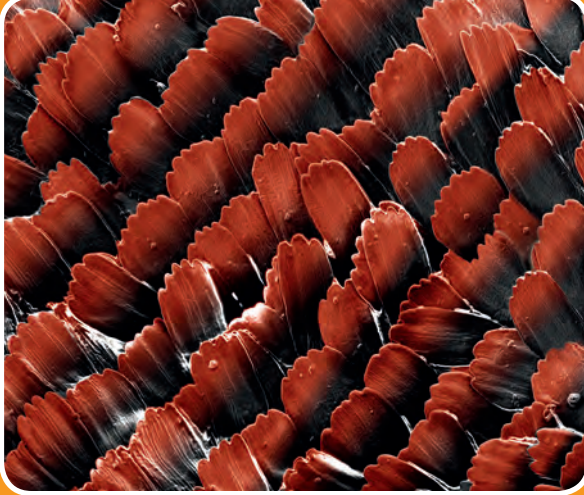
Kelebekleri Tanıyalım

Kelebeklerin çoğu ilkbahar aylarında kozalarından çıkar. Kelebekler genellikle çiçekli alanlarda, akarsu kenarlarında ve sevdikleri bitkilerin bolca bulunduğu ormanlık yerlerde yaşar. Onları parklarda ve bahçelerde de görebiliriz. Kelebekler gün boyunca bir çiçekten diğerine dolaşır. Böylece bir yandan beslenirken bir yandan da bitkilerin tozlaşmasına katkıda bulunurlar.

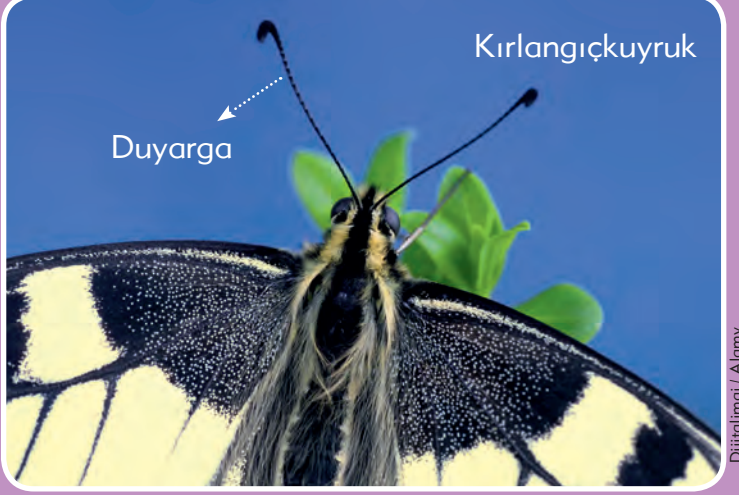

Dijitalimaj / Alamy

Last Refuge / Robert Harding World Imagery, Getty Images TÜRKİYE

Kelebeklerin kanatları küçük pullarla kaplıdır. Taramalı elektron mikroskopuyla çekilmiş olan bu fotoğrafta atalanta adlı kelebeğin kanatlarındaki pullar çok yakından görülüyor.

Dijitalimaj / Alamy

Kelebeklerin başlarının üzerinde her birinin ucunda minik birer topuz bulunan iki duyarga vardır. Bu duyargalar koku almalarını sağlar.

Dijitalimaj / Alamy

Kelebekler genellikle çiçeklerin balözüyle beslenir. Bacaklarında bulunan tat algılayıcıları sayesinde üzerine kondukları çiçeklerin balözünün tadını alırlar. Balözünü başlarının ön tarafında bulunan hortumla emerler. Normalde içe doğru kıvrık bir şekilde duran bu hortum beslenirken açılır. Yukarıda soldaki fotoğrafta orakkanat kelebeğinin hortumu kıvrık duruyor. Sağdaki fotoğraftaysa orakkanat çiçekten balözü emdiği için hortumu açılmış.

Kelebekler Avcılarından Nasıl Korunur?

Kelebeklerin kanatlarının desenleri avcılarından saklanmalarına ya da onları yanıltmalarına yardım eder.

Thinkstock

Baykuş kelebeklerinin kanatları açık haldeyken üzerlerindeki desen bir baykuşun yüzünü andırır. Bu, avcılarının onları baykuş zannederek onlardan uzak durmalarını sağlar.

Darrell Gulin / The Image Bank / Getty Images TÜRKİYE

Kanatları kuru yapraklara benzeyen kelebekler de vardır. Avcıları onları kurumuş yapraklar sanıp ilgilenmez.

Dijitalimaj / Alamy

Kanatlarının bir bölümünün saydam olması sayesinde bu kelebek avcılarından gizlenir.

Kelebekler Ne Kadar Yaşar?

Dijitalimaj / Alamy

Genellikle kelebeklerin ömürlerinin çok kısa olduğu düşünülür. Gerçekten de bazı kelebeklerin ömürleri yalnızca birkaç gündür. Ancak daha uzun süre yaşayan kelebekler de vardır. Örneğin bu fotoğrafta gördüğünüz sarı bantlı kadife adlı kelebek on ay kadar yaşayabilir.

Kelebekler Nasıl Çoğalır?

Kelebeklerin yaşam döngüsü dört evreden oluşur: Yumurta, larva, pupa ve kelebek. Kelebekler çiftleştikten sonra dişi kelebekler yumurtalarını yaprakların üzerine ya da altına bırakır. Dişi kelebekler bacaklarındaki tat algılayıcılarıyla yaprakların tadına bakar. Sonra da yumurtadan çıkacak olan tırtılların yiyeceği türden yapraklara yumurtalarını bırakır.

Bazı kelebekler yumurtalarını yan yana, bazıları da üst üste bırakır. Bu fotoğraftaki ısırgan kelebeği de yumurtalarını bir yaprağın altına üst üste bırakıyor. Salgıladığı özel sıvı sayesinde yumurtalar yaprağa yapışıyor ve düşmüyor.

Farklı kelebek türlerinin yumurtaları da farklı...

Baykuş kelebeğinin yumurtaları yusyuvarlaktır.

Büyük beyaz melek kelebeğinin yumurtaları küçük bir mısır koçanına benzer.

Yumurtalar bırakıldıktan bir süre sonra her birinden birer larva çıkar. Böylece kelebeğin yaşam döngüsünün larva evresi başlamış olur. Larvalara tırtıl da denir. Tırtıllar ilk iş olarak içinden çıktıkları yumurtanın kabuğunu yer. Yandaki fotoğrafta yumurtalarının kabuklarını yiyen baykuş kelebeği larvalarını görüyorsunuz.

Kelebekler de Göç Eder

Bazı kelebek türleri de göç eder. Her yıl kış yaklaşırken kral kelebekleri Kuzey Amerika'dan güneye, Meksika'ya doğru uçar. İlkbaharda da aynı yolu izleyerek evlerine geri dönerler.

Ingo Arndt / Minden Pictures / Getty Images TÜRKİYE

Milyonlarca kral kelebeği bir araya gelir ve on hafta kadar süren uzun göç yolculuğunu gerçekleştirir.

Dijitalimaj / Alamy

Medford Taylor / National Geographic / Getty Images TÜRKİYE

Göç yolculukları sırasında günde yaklaşık 100 kilometre uçan kral kelebekleri ara sıra dinlenir ve beslenir. Zaman zaman da akarsulardan su içerler. Üstte sağdaki fotoğrafta bir akarsudan su içmekte olan kral kelebeklerini görüyorsunuz.

Kral kelebekleri
Meksika'ya
vardıklarında ağaç
gövdelerine ve
dallarına tutunarak kış
uykusuna yatar. Bazen
bir ağaçta binlerce kral
kelebeği bulunur.

Bilge Nur Karagöz